

Козицька А.П., Пшенична Л.П.
Національний педагогічний
університет імені М.П. Драгоманова

ПРИЧИНИ НЕДБАЛОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРЕДМЕТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ВНЗ ТА ШЛЯХИ ВИХОВАННЯ СИСТЕМАТИЧНОГО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

Більшість студентів вищих навчальних закладів негативно ставляться до занять з фізичної культури, і не розуміють її позитивного впливу на здоров'я. Важливим є те, що ця проблема не безнадійна, і її можна виправити. Тому важливо проводити дослідження цієї проблеми, щоб зрозуміти причини та віднайти шляхи вирішення.

Ключові слова: проблема, негативне ставлення шляхи вирішення, причини.

Пшеничная Л.П., Козицкая А.П. Причины небросовестного отношения студентов к предмету физическая культура в ВУЗах и пути воспитания систематического посещения занятий. Большинство студентов высших учебных заведений негативно относятся к занятиям по физической культуре, и не понимают ее позитивного влияния на здоровье. Важным является то, что эта проблема не безнадежная и ее можно исправить. Поэтому важно проводить исследования этой проблемы, чтобы понять причины и найти пути решения. Ключевые слова: проблема, негативное отношение, пути решения, причины.

Pshenychna L.P., Kozytska A.P. Reasons of careless attitude of students to the subject of physical education in universities and the way of systematic education attendance.

Many students of high educational establishments have negative attitude to the lessons of physical culture and do not understand its positive influence to their health. It is important that this problem is not hopeless and can be fixed. Therefore it is very important to explore this problem to understand the reasons and to find the ways of solution.

Numerous data science and practice indicate that sports activity has not become a necessity for students. Real student participation in these activities is insufficient.

In order to determine whether the situation is as serious as it said scientists had carried out a survey - a survey using a questionnaire among two hundred university students of first and second courses of different faculties.

This work plan of research work National Pedagogical University. MP Dragomanova. The aim is to conduct a survey aimed at identifying key aspects that determine the ratio of students to classes in physical education.

Thus, due to the fact that the problem of neglect of students to classes in physical culture is becoming more urgent with the matter, a number of studies. And these studies made it possible not only to reaffirm this problem, but also a deeper understanding of the causes of the situation (for example: students do not like the classes in physical education, because they do not like the form of classes or students believe that teachers are not sufficiently qualified, etc.). This in turn has opened up new ways to solve this problem (for example, teachers can consult with students about what form of training would satisfy them, etc.).

Since this problem is not studied enough, you need to continue research in this area, but also other aspects. So we recommend a more in depth study the students' motivation to lessons of physical culture.

Key words: problem, negative attitude, ways of solution, reasons.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасному суспільстві, де серед молоді переважає саме пасивний спосіб життя все менше і менше уваги приділяється значенню фізичної культури та спорту як основи нашого здоров'я. І це є дійсно загрозливою проблемою нашого суспільства! Цю тенденцію найбільш яскраво виражено можна прослідкувати в наших ВНЗ, серед наших студентів. Ставлення студентів до фізичної культури і спорту є однією з актуальних соціально-педагогічних проблем саме навчально-виховного процесу, подальшого розвитку і розширення масової оздоровчої, фізкультурної і спортивної роботи у вищих навчальних закладах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Численні дані науки і практики свідчать про те, що фізкультурно-спортивна діяльність ще не стала для студентів потребою. Реальна участь студентів у цій діяльності далеко недостатня.

Аби з'ясувати, чи дійсно ситуація, що склалася є такою серйозною, як про неї говорять науковці, було проведено анкетування - опитування за допомогою спеціальної анкети серед двохсот студентів ВНЗ першого та другого курсів різних факультетів.

Робота виконана за планом НДР національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

Формулювання мети та завдань роботи. Провести опитування спрямоване на виявлення основних аспектів, які визначають відношення студентів до занять з фізичної культури:

- систематичність занять фізичною культурою студентів у вільний час, %;
- вплив суб'єктивних факторів на формування інтересів студентів до фізкультурно-спортивної діяльності, %;
- вплив суб'єктивних особистих причин, що обмежують участь студентів у фізкультурно-спортивної діяльності, %;
- вплив причин функціонально-оздоровчого характеру на обмеження участі студентів у фізкультурно-спортивній діяльності;
- побажання студентів до регулярності фізкультурних та спортивних занять на тиждень, %.

Виклад основного матеріалу дослідження. Уявлення про систематичність занять студентів фізичною культурою і спортом у вільний час дає представлено нижче - таблиця 1.

Таблиця 1.

Систематичність занять студентів фізичною культурою і спортом у вільний час, %

№ п/п	Систематичність занять	Всі студенти	Юнаки		дівчата	
			регулярно займаються	нерегулярно займаються	регулярно займаються	нерегулярно займаються
1	3 і більше разів на тиждень	10,1	31,8	-	27,6	-
2	2-3 рази на тиждень	23,7	68,2	-	72,4	-
3	1 раз на місяць	3,1	-	17,3	-	9,6
4	2-3 рази на місяць	4,8	-	20,3	-	120,4
5	Від випадку до випадку	2,5	-	62,4	-	70,0
6	Взагалі не займаються	55,8	-	-	---	---

Таблиця 2.

Вплив суб'єктивних особистих причин, що обмежують участь студентів у фізкультурно-спортивній діяльності, %

№ п/п	Причини	Юнаки	Дівчата
1	Невміння організувати свій вільний час	14,0	21,6
2	Немає бажання, зацікавленості	19,4	1,0
3	Власна пасивність	9,6	17,1
4	Відсутній контакт з викладачем	8,2	10,8
5	Немає впевненості у необхідності занять	10,5	8,6
6	Немає потреби у заняттях	24,1	20,3
7	Заняття не впливають на інтелектуальну сферу	14,0	16,7
8	Заняття не сприяють професійній діяльності	15,8	18,4

Не аналізуючи всіх результатів, можна лише звернути увагу на те, що серед всіх опитаних лише 30% (!) контингенту студентів (із опитаних 200), позитивно ставляться до занять з фізкультури, і займаються нею регулярно. Більш як в 50 % студентів повністю відсутній прояв активності у фізкультурно-спортивній діяльності.

Студентів, які негативно ставляться до занять з фізичної культури, попросили назвати основні причини такого їхнього ставлення, і отримали такі результати - студентам не подобаються заняття з фізичної культури через:

- не досить цікаву програму проведення занять;
- не кваліфікованість викладачів;
- використання викладачами методів, які не передбачені педагогічною практикою;
- ставлення викладача до студентів;
- їм просто не подобається фізична культура як предмет;

Серед факторів, які впливають на організацію фізкультурно-спортивної діяльності варто відмітити особливу роль громадських організацій. Студенти, які є членами громад, об'єднань, більше уваги приділяють фізичній підготовці, ніж ті, що такими не являються. Характерно також й те, що юнаки більше шукають причини обмеження занять фізкультурою у відсутності бажання та зацікавленості, дівчата - в невмінні організувати свій вільний час. Суттєве значення для всіх студентів мають причини, пов'язані з відсутністю потреби в заняттях і зі значенням фізкультурно-спортивної діяльності для розвитку духовних і інтелектуальних здібностей. Деякі студенти не вбачають зв'язку між активністю у сфері фізичної культури і майбутньою професійною діяльністю.

Розглянемо вплив причин функціонально-оздоровчого характеру на обмеження участі студентів у фізкультурно-спортивній діяльності. В результаті опитування ми побачили, що втомлюються після навчання на 1 курсі - 1%, на 2 - 2%. Слабке здоров'я на 1-2 курсах - 5%. Не впевнені, що фізичні вправи позитивно впливають на здоров'я: на 1-2 курсах - по 4. Не бачать переваг в стані здоров'я тих, хто займаються фізичною культурою: на першому курсі - 3%, на 2 - 5%. Відчувають себе здоровими, тому не бачать потреби у заняттях: на 1 курсі - 2%, на 2 - 1%. Для того, щоб уявити думку студентів про доцільність організованої та самостійної фізкультурно-спортивної діяльності на тиждень, був проведений аналіз зібраного матеріалу (таблиця 3).

Таблиця 3

Побажання студентів до регулярності фізкультурних та спортивних занять на тиждень, %.

№п/п	Кількість занять на тиждень	Організовані	Самостійні
1	1	57,9	13,5
2	2-3	27,5	18,1
3	4-5	10,3	19,7
4	6-7	4,3	49,7

У 50% студентів повністю відсутній прояв активності у фізкультурно-спортивній діяльності.

Отже, якщо поглянути на результати проведених тестів, можна класифікувати студентів за такими групами:

1. Низький рівень, при якому переважають ситуативні і прагматичні мотиви участі студентів у фізкультурно-спортивній діяльності, підключеність до неї задовольняє мінімальні потреби особи. Інтерес не сформований. Фізкультурно-

спортивна діяльність згасає по мірі припинення впливу. В після вузівський період спеціалісти з таким рівнем активності не використовують засоби фізкультури в стилі життя або ж використовують при зовнішньому впливі.

2. До середнього рівня відносять тих, хто знаходиться ближче до пасивних і готовий у випадку зайняти їх позиції, а також ті, хто час від часу налаштований на активну діяльність. Такі студенти найбільш піддаються впливу. При високому рівні у студентів сформована впевненість в необхідності фізкультурно-спортивної діяльності в першу чергу для себе. Це проявляється в здоровому стилі життя. По закінченні навчання такі спеціалісти ведуть активну діяльність за місцем роботи, їм притаманна висока громадська активність, продуктивність праці, інтелектуальний рівень. Це головний бажаний результат, що можливий при широкому залученні молоді вищих навчальних закладів до заняття фізкультурою.

Як же вирішити цю проблему? Можна зазначити декілька способів боротьби з цією проблемою:

1) Для усунення цього негативного явища важливо ознайомитись з механізмами дій тих спонукальних сил, які через інтереси і мотиви призводять до задоволення потреб особи. Критерієм фізкультурно-спортивної діяльності є фізкультурно-спортивна активність. Вона характеризується ступенем участі студентів у сфері цієї діяльності. Її можна розглядати як міру і характер участі безпосередньо в заняттях фізичними вправами і як активність в організаторській, пропагандистській та інструкторській роботі.

Фактори, які визначають, за думкою студентів, їх цінність, мотиви включення в активні заняття фізкультурою є:

- етап матеріальної спортивної бази;
- напрям навчального процесу і зміст самих занять;
- рівень вимог навчальної програми;
- частота проведення занять;
- стан здоров'я (особистий);
- тривалість занять (часова характеристика);
- персона викладача (як особистість, ставлення до студентів);
- емоційна характеристика занять.

2) Також, на сучасному етапі адекватним вирішенням порушеної проблеми є запровадження самостійних форм занять. Такий підхід потребує активізації методичного забезпечення у вигляді популярних брошур, аудіо та відеоматеріалів, популярних лекцій тощо про здоровий спосіб життя та фізичну культуру і спорт, як його основні складові.

3) В умовах вищої школи принципово важлива робота з активізації кожного студента відносно свого фізичного розвитку, реальної участі в різноманітних формах фізкультурно-спортивної діяльності.

4) Управління розвитком потреб студентів має відбуватись тактично, в іншому випадку, потреби нав'язуються.

5) Проводити зі студентами бесіди, в яких розповісти про те, що систематичні заняття фізичними вправами, дотримання правильного рухового та гігієнічного режиму є найефективнішими засобами попередження багатьох захворювань та підтримки нормального рівня працездатності організму.

6) Суттєве значення для всіх студентів мають причини, пов'язані з відсутністю потреби в заняттях і зі значенням фізкультурно-спортивної діяльності для розвитку духовних та інтелектуальних здібностей. Деякі студенти не вбачають зв'язку між активністю у сфері фізичної культури і майбутньою професійною діяльністю. Пояснити, що це не так.

7) На перших курсах студенти значне місце відводять причині, яку пов'язують з втомою від навчання. Разом з тим це свідчить про їх слабку освітню підготовку, відсутність чітких уявлень про можливості знімати втому від розумової праці методами фізичної культури. За цієї ж причини студенти не володіють зворотнім зв'язком. Лише на старших курсах, коли починають прогресувати деякі хронічні захворювання, що обмежують їх працездатність, оцінка важливості занять стає більш вагомим. Тому важливо приводити до першокурсників старшокурсників, щоб ті на власному прикладі розповідали про важливість фізичних занять.

8) І останнє, чого бажать самі студенти, відносно цікавості проведення занять - щоб викладачі радилися з ними, що їм подобається, і чим вони хотіли б займатися на заняттях з фізичної культури.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Отже, у зв'язку з тим, що проблема недбалого ставлення студентів до занять з фізичної культури стає все актуальнішою, з цього питання було проведено ряд досліджень. І проведення цих досліджень дало можливість не лише ще раз підтвердити наявність цієї проблеми, але й глибше зрозуміти причини ситуації, що склалася (наприклад: студентам не подобаються заняття з фізичної культури, бо їм не подобається форма проведення занять, чи студенти вважають, що викладачі не досить кваліфіковані тощо). А це своєю чергою відкрило нові шляхи до вирішення цієї проблеми (наприклад: викладачі можуть радитися зі студентами про те, яка форма навчання їх задовольнила б тощо).

Оскільки ця проблема ще не досить досліджена, потрібно продовжити дослідження в цьому напрямку, але й з інших аспектів. Так рекомендовано більш поглиблено вивчити у студентів мотивації до занять з фізичної культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маслякова, В. А. Массовая физическая культура в ВУЗе. / В. А. Маслякова, В. С. Матяжова – М.: Высшая школа. 1991. – 355 с.
2. Павлов А.В. Режим в жизни человека. / А.В. Павлов – М. : Медицина, 1974 – С. 55-110.
3. Chogovadze A.V. Dvigatel'naya aktivnost i sostoyanie zdorov'ya studentov / A.V. Chogovadze, G.E.Ivanova / Fizicheskaya kultura lichnosti studenta. – М. : MGU 1991, s. 58.
4. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві – 2003 – №4 – С. 20-23.
5. Строева Е. А. Физическая культура и спорт – важный элемент в учебно-воспитательном процессе вуза [Текст] / Е. А. Строева, В. И. Космынина // Педагогическое мастерство: материалы IV междунар. науч. конф. (г. Москва, февраль 2014 г.). – М. : Буки-Веди, 2014. – С. 255-257.

6. Эрдонов О. Л. Физическая культура и спорт в системе высшего образования [Текст] / О. Л. Эрдонов // Молодой ученый. – 2015. – №2. – С. 113-117.

7. Morey, R. S. (1995). Factors Influencing the Formation of Competent Adolescents' Neutral Or Negative Attitudes Toward Physical Education and Physical Activity. Unpublished master's thesis, University of Idaho, ID.

УДК 378.147

В.В. Колосовська
Комунальний вищий навчальний заклад
Київської обласної ради
«Академія неперервної освіти»
м. Біла Церква

ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ ЗА САМООЦІННИМ КРИТЕРІЄМ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ У СПОРТИВНО-МАСОВІЙ РОБОТІ З УЧНЯМИ

У статті висвітлено основні положення сформованості готовності за самооцінним критерієм майбутніх учителів початкових класів до реалізації особистісно-орієнтованого підходу у спортивно-масовій роботі з учнями. Аналізуються результати педагогічного експерименту, організованого і проведеного серед студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Ключові слова: *готовність, самооцінка, майбутні учителі початкових класів, спортивно-масова робота, учні.*

Колосовская В.В. Определение степени сформированности готовности за самооценным критерием будущих учителей начальных классов к реализации личностно-ориентированного подхода в спортивно-массовой работе с учениками

В статье освещены основные положения определения степени сформированности готовности за самооценным критерием будущих учителей начальных классов к реализации личностно-ориентированного подхода в спортивно-массовой работе с учениками. В ней рассматриваются пути реализации данной проблемы в условиях высших учебных заведений I-II уровней аккредитации.

Ключевые слова: *готовность, самооценка, будущие учителя начальных классов, спортивно-массовая работа, ученики.*

Kolosovska V.V. Determining the readiness of the future primary school teachers to apply the personality oriented approach in pupils' mass sports activities based on the self-assessment criterion

The article deals with the basic points of the readiness of the future primary school teachers to apply the personality oriented approach in pupils' mass sports activities based on the self-assessment criterion. It analyzes the results of the pedagogical experiment conducted among the students of higher education institutions of 1st and 2nd accrediting levels. The author states that nowadays graduates of teacher training institutions are not only required to continuously grow professionally but also develop their personal qualities. The author emphasizes the importance of building self-esteem and developing self-awareness, which are an essential factor for achieving self-actualization and success in the future career. The author stresses the significance of applying personality oriented approach in pupils' mass sports activities. The author has also analyzed scientific pedagogical works. The theoretical points set out herein suggest that based on an objective appraisal of one's abilities the future teacher develops a desire for constant professional growth and self-awareness. The results of the pedagogical experiment showed significant changes in the readiness levels based on the self assessment criterion of the experimental group students comparing to the initial data. Significant changes in the final data of the readiness of the experimental group students based on the self-assessment criterion occurred due to the introduction of such organizational and methodological methods as active methods aimed at developing the creative potential of the future primary school teachers, information communication technology based pedagogical diagnostics, levels of readiness of the future primary school teachers to apply the personality oriented approach in pupils' mass sports activities.

Key words: *self-assessment, readiness, future primary school teachers, mass sports activities, pupils.*

Постановка проблеми. Умови сучасності вимагають від випускників педагогічних закладів не тільки постійного професійного зростання, а й удосконалення себе як особистості. Провідні науковці все частіше підіймають проблему формування у студентів належної самооцінки та самопізнання, що є важливим чинником у процесі досягнення самореалізації та успіху в майбутній професії.

Як відомо, діяльність педагога початкової школи характеризується багатогранністю і включає такий вид роботи з дітьми, як організація спортивно-масових заходів. Слід зауважити, що проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних свят, змагань, ігор та розваг неможливе без реалізації особистісно-зорієнтованого підходу. Саме такий підхід надає можливість оцінити здібності учнів і залучити їх до участі у заходах відповідно стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості. Здатність вчителя до об'єктивної самооцінки, а також вміння виявити позитивні фізичні та моральні якості своїх вихованців, створює широкий простір для плідної та творчої праці.

Тому проблема формування готовності майбутніх учителів початкових класів до професійної діяльності залишається актуальною і висвітлюється у дослідженнях Т.В. Бережинської, О.П. Демченко, Г.І. Дудчак, Л.В. Костюченко,